

ETIPEW REN NÉÚNÉÚN ME TÚMWÚNÚN EKKEI PISEKIN VPS REN TECHNOLOGY E KAWOR NGENI EMEN ME EMON CHOON SUKKUN (1:1)

POPUN ME WEWEN: Vancouver Public Schools (VPS) a awora ngeni emén me emén (1:1) chóón sukkun ew pisekin *technology* (awewe ren: *iPad, laptop, Chrome book*), senin, féún chachi me *stylus* (ren *chromebook*) ar repwe néúnéú nón sukkun me nón imw pwe epwe ánisir ar repwe tufichin sine me ámecheresi ngenir ar repwe tongeni káéo ekkis meinisin ra nómw ian.

VPS mei núkú ngeni chóón sukkun ar repwe néúnéúéóch ekkei pisekin sukkun me néúnéú ngeni chék ar angangen sukkun. Masowen ei etipew pwe epwe wor ekkei pisek epwe tou ngeni chóón sukkun ren angangen ar sukkun me mei pwan pwáranó an ewe chóón sukkun me saam iká iin pwon ar repwe épéchékúna ngeni ewe chóón sukkun wiisan an epwe néúnéúéóch me túmwúnúéóchú ekkewe ánisir *technology* seni ei kinikin pwún epwe éóchún néúnéú, esapw ta, péútúnó me wor chóón sonáni.

Ikkei ekkóch mettóch sipwe aweweíéóchú pwe kopwe ekkieki nupwen fansoun ka néúnéú ewe pisekin sukkun (technology):

- Chachini en pisekin *technology* me nón imw iteiten nepwin iwe uweiato ngeni sukkun iteiten ráán nge epwe manaw patirin iká chachieóch.
- Chechemeni pwe mei nómw faan túmwúnúomw ewe pisekin *technology*, senin, féún chachi, me *stylus* (ren ekkewe *Chromebooks*) ina pwata kosapw ngeni emén iká angei néún emén. Kich mei pwan pesei ómw kosapw nikitatiw noumw pisekin *technology* nefén tarakú iká ia esapw túmwún me ian pwún ette wor chóón sonáni.
- Kopwe néúnéúéóch me féféreóch nupwen ómw néúnéú ekkei pisek. Kopwe sineiéóchú met ómw pwúng, met wisomw, me tufichin ei manaú, tufichin káéo, me angang nón ei fansoun sia ani anóngónóng pisekin *technology*, me féri me pwomeni an epwe wor túmwún, fiti pwúngún énnúk, me met mei pwúng o wenechar. Meinisin sókkun apórous epwe fiis wón ekkei pisekin sukkun epwe ititéóch fansoun meinisin me wenengeni póróusen chék sukkun.
- Isóni *files* (an *chóón sukkun mettóch mei áúchea*) iteiten fansoun meinisin. VPS mei sópwsópwonó ne féri me apachata ekkóch minafén ekkisiwin wón ekkei pisekin sukkun (1:1) pwe epwe éóchún néúnéú. En chóón sukkun epwe isóni meinisin an *files* nón en nenien isoís wón *internet* pwún esapw mwáninó ne péútúnó. VPS esapw épwúnganó iká féranó pwe masowen wón ekkei pisek esapw tongeni téténúnó iká péútúnó. VPS esapw pwan ani tipisin an a péútúnó masowen wón ekkei pisekin sukkun. Kose mochen tingorei emén epwe ánisuk iká pwe kese sine ifa ussun ómw kopwe isóni ómw *file*.
- Épwenúeta ekkun énnúk ren an epwe angei iká aia férian emén mettóch. Chóón sukkun mei tongeni katonéochu ekkewe fitu sókkun nenien me pekin áninis me wón line an epwe aia ngeni met epwe káéo me sinei, epwe férutá mettóch, me anamwotaéóchú an káéo ngeni pwisin inisin me ekkóch. Kosapw aia ei pisekin sukkun ne isoís póróusomw iká omw mettóch ese wenengeni minen sukkun.
- Amwonatá epwe wanong en pisekin sukkun (1:1) iká pwún ekkun meinap iká sense re érá repwe katon.
- Isóni iká anómwu ena pisekin *technology* nón nenian ewe e kawor seni en sukkun (iká mei wor). Kosapw eninga ngeni met ke mochen ren ómw kopwe pachapacheta *sticker* (*taropwe mei tongeni apach*) me tep ngeni ekkis tefan ena pisekin *technology* iká nenian ewe e kawor seni en sukkun.
- Mwútir ne eniwini ei pisekin sukkun iká pwe ka tou seni ekkei sukkun nón VPS.

Met si núkú ngeni en chóón sukkun pwe epwe féri:

1. Kosapw néúnéú ewe pisekin *technology* ia mei wor mwéngé me konik ian fengen me mwútir ne eniwini nupwen epwe ta. Ekkewe pisekin *technology* repwe épúngúnó me isoíseno nupwen an emén epwe uwei fetán iwe iká a tori atun néúnéú iwe epwe nómw wón ew neni mei sósónéóch me núkkún chék iká pwe mei sókónó éúrér e etto seni en chóón angang.
2. Chechemeni iteitán pwún an chóón sukkun kewe *account* epwe chék aia ngeni ekewe *prokrám* mei kawor seni ewe sukkun iká ewe kinikin. Ekkewe *gmail* seni sukkun iká ekkóch *account* epwe chék aia ngeni ekewe *prokrám* me neni wón line mei ketiw me ren ei kinikin. Kopwe chék aia ekkei *account* ngeni met úrrúrún aian.
3. Kosapw sósót ne tétá wón ekkóch neni ese wor ómw mwuumwuutá ómw kopwe nó ngeni iká sósót ne onu seni an ewe kinikin ewe *filter* (epet re aia ren met ese mwuumwuutá). Kosapw ngeni emén ómw *password* me aia an emén *account* iká *password*.
4. Kosapw sótuni ne kúttá, katon, pwári ngeni ekkóch, iká isóni ekkun mettóch ese mwuumwuutá nón sukkun. Ikkei ekkóch awewe ren met ekkun ese mwuumwuutá (esapw pwan chék kéúk wón ekkei): ren sasing mei ngaw, sasing epwe pwáranó kopwut/netiwei ekkóch, sasingin efeiengaw, ngingin, kéén, kapas, me kachito mei ngaw me pwan ekkóch mettóch mei ngaw. Met ekkewe mei mwuumwuutá ina mei kawor me pwánó nón ekkewe sókkun pisek mei kawor seni ei kinikin ren pisekin káéo me nenien/áninisin káéo.
5. Kosapw fichi sasingin iká kachiton/videon chóón sukkun me chóón angang nge kose akkomw angei ar mwuumwuutá.
6. Ese mwuumwuutá meinisin sókkun mwékútúkútún "*hacking*". *Hacking* a wewengeni an emén epwe angenongi masowen wón néún emén *computer, laptop, iPad* iká *chrome book* nge ese wor an mwuumwuutá. Ikkei ekkóch awewe: Uwouwta prokrám mei ngaw (*virus*), sótuni ne tonong nón ew *network* nge ese wor mwuumwuutá, me sótuni ne osukosuka fetánin *internet*. Meinisin ekkei féffér mei tipis. Emén e féri ei sókkun angang mei tongeni angei niwinin tipis me nón sukkun, me nó ngeni imwen képwúng ren an tipisin atai énnúk.

Túmwúnún emén chóón sukkun won line:

- ★ Chóón sukkun resapw pwári, pachapacheta póróuser me ar *file* me email iká póróus ngeni emén en rese sisinei

- ★ Ese mwuumwuutá ar repwe aia *internet* ar repwe mina, eniwa iká osukosuka ekkóch. Mei watte péchékúnén ei énnúk. Ir mei tongeni angei niwinin tipis iká tongeni nó ngeni imwen képwúng ren ar tipisin atai énnúk. Iká pwe en mei sinei pwe mei fiis ei sókkun, iwe mwútír ne esine ngeni emén chóón angangen en sukkun.

Esinesin:

Meinisin ekkei pisekin sukkun (1:1) mei fér an epwe chék kefin met chóón sukkun repwe tongeni katon me pórús wón iká pwe re tétá wón *internet* me nón sukkun, nón imw iká atun ar nómw wón ew *network*. Ekkei pisekin sukkun mei fér an epwe epeti seni chóón sukkun ar resapw tétá wón ekkan neni ese mwuumwuutá ar repwe tétá wón iká ese wenengeni angangen sukkun. VPS esapw épwúnganó pwún chóón sukkun resapw mwáninó iká fen finata ar repwe nó ngeni ekkan neni ese mwuumwuutá ngenir. Iká en chóón sukkun e tétá wón iká katon éoch mettóch ese mwuumwuutá, iwe epwe mwútír ne esine ngeni chóón angangen en sukkun.

Meinisin pórús, mettóch e fiis, me *file* e fér iká me/iká tonong wón me wón ekkei pisekin sukkun ese mwónómwónónó. Ei kinikin mei tongeni kúna, katon, me/iká isóni masowen wón ese nifinifin inet chék fansoun.

Saam/lin/Chóón Túmwúnú en chóón sukkun repwe katonéochú met néur re féri atun ar néúnéú ekkei pisekin sukkun: Ina mwo iká pwe mei kich mei awewetiw asan met ekkewe si féri ren eppetin met ese mwuumwuutá, ewe saam, inn me/iká ewe chóón túmwúnú en chóón sukkun epwe katonéochú met néún en e féri atun an néúnéú ekkei pisekin sukkun nupwen ese sukkun me nón ekkewe ráán ese wor sukkun. Chóón sukkun repwe néúnéoch ekkei pisekin sukkun me aiaeóch ekkak account (*account*), applikeison (*application*) me prokram re nómw wón.

Kich sipwe pórús ngeni Saam me lin atun kunókun angang iká pwe si kúna an émen néúnéú ekkei pisekin sukkun me núkkún sukkun nge e féri éoch mettóch ese mwuumwuutá wón.

ESINESIN MEI AÚCHEA REN TÚMWÚNÚN MEINISIN: Meinappen ekkei sukkun repwe mwútír ne repot iká esine ngeni 911 iká pwe ra sinei pwe mei wor pórúsen effeingaw iká osuksouk e fiis wón ekkei pisekin sukkun ngeni emén (ekko) aramas me núkkún sukkun. Meinappen en sukkun ina epwe esine ngeni Saam/lin/Chóón Túmwúnú en chóón sukkun met a fiis ew ráán (ráánin angang) me mwúrin an a sinei e pórús.

Niwinin: VPS mei achocho an epwe ékúkúnatiw niwinin ekkei pisekin sukkun (1:1) ngeni ekkak famini mei wór néur chóón sukkun re néúnéú. Atun an ta ekkei pisekin sukkun nge esapw turun tipen en chóón sukkun, en (*iPad, laptop iká chrome book*) mei tongeni fér sefán fan ew nón ew ier, nge en famini esapw méni. Iká pwe ew me nein ekkei pisek e péútúnó iká e wor chóón sónáni, en sukkun ina epwe akkomw katon iká pwe tipisin en chóón sukkun. Iká pwe ei pisekin sukkun e ta, péútúnó iká e wor e sonani pokiten túmwúnúngaw, en famini mei tongeni an epwe méni unusan niwinin an epwe fér sefán iká an epwe ekkesiwin ewe pisek (1:1). Famini repwe awora eché taropwen repot seni ponis (*police report*) ren en pisekin sukkun emén e sónani me núkkún sukkun.